

Szent Ágoston püspök

Részlet a 136/137. zsoltár magyarázatából

„Babilon folyóvizei mellett ültünk és sírtunk, midőn Sionra emlékeztünk...”

Figyeljétek csak meg, kedveseim, mi az, hogy: „Babilon folyóvizei”. Babilon folyóvizei mindaz, amit mi itt szeretünk, de amik tovafolynak. Valaki, mondjuk, szereti a földművelést gyakorolni, s abból gazdagodni, azzal foglalni el lelkét, abban lelteni gyönyörűségét. De figyeljen csak a dolog kimenetelére, s lássa meg, hogy amit szeretett, az nem szilárd, mint Jeruzsálem alapjai, hanem az „Babilon folyóvize”.

Más pedig azt mondja: a katonáskodás a nagy dolog, hiszen a földművesek rettegnek a katonától, azoknak engedelmeskednek, tőlük reszketnek; ha tehát földműves leszek, félni fogok a katonától, de ha katona leszek, a földműves fog éntőlem félni. Ó, te oktalan, csak egy másfajta „Babilon vizébe” buktál bele, egy még örvénylőbb, még sodrásosabb vízbe. Azt akarod, hogy féljen téged a kisebb – inkább te féld a nagyobbat! Hiszen aki most fél tőled, holnap talán már nagyobb lesz nálad, de akit valóban félned kell, sohasem lesz nálad kisebb.

Az ügyvédek az igazán nagy dolog – mondja valaki más –, meg az ékesszólás. Az ügyfelek mindenben ezektől az ékesen szóló pártfogóktól függenek, az ő szájuktól várnak bírságot vagy nyereséget, halált vagy életet, romlást vagy menedéket. Nem tudod, hová igyekszel: ez is csak Babilon folyója, erősen zajog, sziklát csapkodnak zúgó árszájai, de figyeld csak, hogy tovafolyik, figyeld csak, hogy elsiet! S ha látod, hogy tovafolyik, ha látod, hogy elsiet, óvakodj, mert magával ragad téged is.

Hajózni! – mondja a másik, meg kereskedni, az a nagyszerű! Megismerni sok tartományt, mindenholnyar nyereséget szedni, nem lenni lekötve senki hatalmasnak a városban, mindig járni-kelni, szellemed a különféle embereken legeltetni, s hazatérni növekvő nyereséggel gazdagon! De ez is csak „Babilon folyóvize”. Mikor lesz nyereséged maradandó? Mikor bizakodhatsz, mikor lehetsz biztos abban, amit megnyertél? Hiszen minél gazdagabb leszel, annál jobban aggodalmaskodhatsz: egyetlen hajótörés, és már mezítlenül evickélsz partra, s bizony ott jajgatsz benne a Babilon folyóvízében, mert visszautasítottad, hogy Babilon folyóvizei mellett üljél.

Mások tehát, azok, akik a szent Jeruzsálem polgárai, megértik, hogy fogságban vannak, észreveszik, hogy az emberi törekvések s különféle vágyakozások csak ideoda rángatják az embert, hogy végül beleveszejték a tengerbe. E szent város polgárai látván ezt nem ereszkednek bele Babilon folyóvizeibe, hanem ott ülnek Babilon folyóvizei mellett, és sírnak Babilon folyóvizei fölött: siratják azokat, akiket e víz elragadott, vagy önmagukat, akik megérdemelték, hogy Babilonban üljenek. „Ülni” azt jelenti: megalázkodni. „Babilon folyóvizei mellett ültünk” tehát, „és sírtunk, midőn Sionra emlékeztünk”. Ó, szentséges Sion, ahol minden állandó és semmi nem tovafolyó! Ki kényszerített hát minket ide, Babilonba? Miért is hagytuk el Alkotódat, miért hagytuk el, szent város, közösségedet? Íme hát, a tovafolyó és elsiető dolgok közepette csak az menekülhet meg attól, hogy elragadja a folyó sodra, aki megkapaszkodik a Fában!

Megaláztatván tehát fogságunkban, üljünk Babilon folyóvizei mellett, s nehogy vakmerően belevessük magunkat e vizekbe! De ne is merészeljünk a fogság bajából és szomorúságából gögösen fölegyenesedni, inkább üljünk és így sírjunk! Üljünk Babilon folyóvizei mellett, s ne benn, Babilon folyóvizeiben. Éppen a mi alázatosságunk ment meg attól, hogy alámerüljünk. Ülj a folyóvíz mellett, s ne akarj a folyóba menni, ne akarj alámerülni vizeiben. Ámde mégis alázatosan üljél, s most ne úgy beszélj, mint Jeruzsálemben kell! Jeruzsálemben ugyanis már állani fogsz, s erről a reménységről beszél egy másik zsoltár, és énekel mondván: „Ott állnak a mi lábaink Jeruzsálemben csarnokaiban!” Ott fölegyenesedsz, ha itt bűnbánattal és bűnvallással megalázkodva „ülsz”. Tehát „Jeruzsálemben csarnokaiban majd állnak lábaink”. De most „Babilon folyóvizei mellett üljünk, és sírunk, midőn Sionra emlékezünk”. Úgy kell tehát sírnod, hogy közben Sionra gondolj!